

Sygn. akt V CSK 405/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

Protokolant Izabella Janke

w sprawie z powództwa A. Sp. z o.o. z siedzibą w Z.

przeciwko S. H.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 18 października 2012 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 24 maja 2011 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego i wniosku o zwrot
wyegzekwowanego świadczenia.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił powództwo powodowej spółki o zasądzenie kwoty 301.528,80 zł z tytułu odszkodowania za szkodę w postaci utraconych korzyści w roku 2008, poniesioną wskutek nienależytego wykonania obowiązków przez Syndyka masy upadłości S. spółki z o.o. w W.

Sądy obu instancji ustaliły, że powódka, jako finansujący, zawarła pięć umów leasingu z S. spółką z o.o. w W. Wobec zaległości w zapłacie rat leasingowych wypowiedziała wszystkie umowy, ze skutkiem na dzień doręczenia oświadczenia, pismami z dnia 28 listopada 2007 r., doręczonymi faxem oraz następnie w dniu 13 grudnia 2007 r. przesyłką poleconą. W dniu 11 grudnia 2007 r. Sąd Rejonowy ogłosił upadłość spółki S. i pozwany został ustanowiony syndykiem. W toku sporządzania spisu inwentarza pozwany zakwalifikował ruchomości objęte umowami oraz ujęte w wykazie środków trwałych upadłego jako majątek wchodzący w skład masy upadłości. Wniosek powódki o wydanie ruchomości nie został przez niego uwzględniony, bowiem kwestionował skuteczność złożonych oświadczeń o wypowiedzeniu umów. Wniosek powódki o wyłączenie ruchomości z masy upadłości został oddalony postanowieniem sędziego komisarza z dnia 16 maja 2008 r. Powództwo o wyłączenie z masy zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy częściowo, a Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 4 lutego 2009 r. zmienił to orzeczenie i wyłączył z masy pozostałe przedmioty leasingu. W dniu 4 czerwca 2009 r. sędzia komisarz ustalił koszty utrzymania mienia podlegającego wyłączeniu i nakazał jego wydanie. Ostatecznie ruchomości zostały wydane częściowo w dniach od 25 do 27 stycznia 2010 r. i od 19 do 22 lutego 2010 r.

Dokonując oceny roszczenia w świetle art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr. 60, poz. 55; dalej p.u.n.) Sąd drugiej instancji wskazał, że wskutek objęcia podstawą faktyczną okresu roku 2008, poza oceną pozostaje zachowanie pozwanego po wydaniu przez Sąd Okręgowy wyroku wyłączającego mienie z masy ruchomości. Bez znaczenia pozostaje też kwestia zaniechania wypowiedzenia leasingu przez pozwanego, bo ewentualna szkoda pozostająca w związku z takim zachowaniem byłaby

szkodą masy upadłości, a szkoda wierzyciela mogłaby się przełożyć na szkodę w postaci mniejszego zaspokojenia z masy.

Odnosząc się do kwestii prawidłowości ujęcia przedmiotowych ruchomości w spisie inwentarza Sąd drugiej instancji w oparciu o treść art. 69 ust. 3 i 68 ust. 1 p.u.n. uznał, że skoro syndyk ustala skład masy upadłości na podstawie wpisów w księgach upadłego i niespornych dokumentów oraz istnieje domniemanie, że rzeczy znajdujące się w posiadaniu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości do niego należą, to wpisy w księgach upadłego są dla syndyka wiążące i nie podlegają jego ocenom. Ponieważ ruchomości objęte umowami leasingu były ujęte w księgach upadłego w wykazie środków trwałych, syndyk był zatem zobowiązany do ich ujęcia w spisie. Stwierdził także, iż wątpliwości syndyka co do skuteczności wypowiedzenia umowy leasingu przez leasingodawcę po ogłoszeniu upadłości nie mogły być uznane za bezzasadne, skoro podzielił je sędzia komisarz oraz Sąd Rejonowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego odpowiedzialność z art. 160 ust. 3 p.u.n. nie obejmuje sytuacji, w których syndyk działa w granicach przyznanych mu uprawnień. Po dokonaniu spisu inwentarza syndyk nie może danego prawa lub rzeczy sam wyłączyć, bo wchodzi w skład masy upadłości i wyłączenie może nastąpić tylko w trybie art. 70 - 74 p.u.n. W konsekwencji uznał, że nie można zarzucić syndykowi naruszenia jego obowiązków, a zatem brak jest podstaw do przyjęcia zaistnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

W skardze kasacyjnej, opartej na obu podstawach kasacyjnych (art. 398³ § 1 i 2 k.p.c.) powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie: - art. 160 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 415 k.c., art. 160 ust. 3 w zw. z art. 68 ust. 1 i art. 69 ust. 1 i 3 p.u.n., art. 160 ust. 3 w zw. z art. 114 ust. 1 p.u.n. oraz art. 355 § 1 k.p.c. przez pominięcie szczególnego wzorca należytej staranności wymaganej od pozwanego, jako syndyka masy upadłości.

W ramach drugiej podstawy powód podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 382 oraz art. 391 § 1 i 386 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis artykułu 160 ust. 3 p.u.n. uzależnia odpowiedzialność syndyka masy upadłości od faktu wyrządzenia szkody będącej następstwem nienależytego wykonywania przez niego obowiązków o charakterze ustawowym. Jest to odpowiedzialność odszkodowawcza regulowana przepisami o czynach niedozwolonych (art. 415 k.c.), oparta na zasadzie winy, którą uzasadnia każdy, nawet najmniejszy jej stopień (por. zachowujące aktualność stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone na tle art. 102 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe – jedn. tekst Dz. U. z 1991 r., Nr 118, poz. 512 ze zm. w wyrokach z dnia 18 lipca 1997 r., II CKN 33/97, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CSK 48/06, z dnia 15 września 2009 r., II CSK 704/08, niepubl. oraz w wyroku z dnia 12 maja 2011 r., III CSK 222/10, niepubl.). Przesłankami tej odpowiedzialności są więc: szkoda, zawinione nienależyte wykonanie przez syndyka masy upadłości obowiązków wynikających z przepisów prawa upadłościowego lub wymaganych celem tego postępowania oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą a nienależytym wykonaniem obowiązków. Nienależyte wykonanie obowiązków stanowi zdarzenie wyrządzające szkodę i wobec tego, że należy do sfery faktów, jego ocena musi być dokonywana *in casu* i w odniesieniu do skonkretyzowanych obowiązków ustawowych określonych w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze – w sprawie niniejszej w wersji obowiązującej w dniu ogłoszenia upadłości (Dz. U. z 2007 r., Nr 123, poz. 850).

Skarżąca opiera roszczenie na dwóch zdarzeniach stanowiących, w jej ocenie, działanie wyrządzające szkodę wskutek wykonania przez syndyka obowiązków z nienależytą starannością – 1) bezpodstawnym włączeniu do masy przedmiotów leasingu i wadliwej ocenie skuteczności wypowiedzenia umów leasingu przez leasingodawcę oraz odmowie wydania przedmiotów leasingu oraz 2) zaniechaniu wypowiedzenia umów leasingu przez syndyka.

1. Artykuł 62 p.u.n. stanowi zasadę, że do masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego z wyłączeniami, o których mowa w art. 63

– 67 p.u.n. Pojęcie mienia obejmuje wszystkie zbywalne prawa majątkowe upadłego o charakterze rzeczowym i obligacyjnym niezależnie od podstawy nabycia, a zatem obejmuje ogół jego aktywów. W skład masy upadłości w wypadku upadłości likwidacyjnej wchodzi te wszystkie jej składniki, które mogą zostać spieniężone i przeznaczone na zaspokojenie wierzycieli. Do masy upadłości może także wejść prawo korzystania z rzeczy. Obowiązki syndyka w zakresie ustalania składu masy upadłości wyznaczają przede wszystkim artykuły 68 ust. 1 i 69 p.u.n. Skład ten ustalany jest na podstawie wpisów w księgach upadłego oraz dokumentów bezspornych i następuje przez sporządzenie spisu inwentarza. Nie są to jednak jedyne źródła wiedzy syndyka o stanie majątku upadłego. W wypadku poważnych wątpliwości co do statusu prawnego danego składnika syndyk może zwrócić się do sędziego komisarza o przeprowadzenie postępowania dowodowego w trybie art. 218 p.u.n., przy czym ocena dowodów należy do syndyka. Syndyk posiada także uprawnienie do żądania informacji dotyczących majątku upadłego od organów administracji i samorządu terytorialnego (art. 178 p.u.n.). Artykuł 69 ust. 3 p.u.n. wprowadza nadto domniemanie, że rzeczy znajdujące się w posiadaniu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości należą do majątku upadłego. Ten etap postępowania upadłościowego można więc podzielić na dwie fazy – w pierwszej następuje ustalenie składu masy upadłości na podstawie ksiąg upadłego, dokumentów bezspornych, przeprowadzonego postępowania dowodowego oraz uzyskanych informacji, zaś w drugiej następuje sporządzenie spisu inwentarza, którego nie należy mylić z inwentaryzacją przeprowadzoną w trybie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości na dzień poprzedzający ogłoszenie upadłości i obejmującą zarówno aktywa, jak i pasywa majątku upadłego (ustawa w brzmieniu na dzień ogłoszenia upadłości Dz. U. z 2006 r., Nr. 208, poz. 1540, dalej ustawa o rachunkowości).

Zasadnicze znaczenie należy przypisać treści art. 68 p.u.n., zgodnie z którym syndyk masy upadłości ustala skład masy upadłości. Sformułowanie „ustala” oznacza, że kwalifikacja danego prawa majątkowego jako składnika masy upadłości nie następuje poprzez automatyczne przepisanie danych z ksiąg i dokumentów bezspornych, a następuje weryfikacja tych danych pod kątem przysługiwania upadłemu do nich praw majątkowych. Wprawdzie ocena zarówno

wpisów w księgach, jak i dokumentach bezspornych może być dokonana przez syndyka jedynie od strony formalnej, bowiem na tym etapie postępowania nie ma podstaw do oceny ich prawdziwości, nie mniej jednak na podstawie wszystkich dostępnych informacji syndyk jest zobowiązany do dokonania ustalenia, czy dane prawo majątkowe należy zakwalifikować jako składnik masy upadłości. Ponieważ domniemanie określone w art. 69 ust. 3 p.u.n. jest domniemaniem wzruszalnym, syndyk jest także zobowiązany do oceny, czy posiadanie przez upadłego danej rzeczy w dniu ogłoszenia upadłości można zakwalifikować jako posiadanie samoistne w rozumieniu art. 336 k.c., bowiem tylko ten rodzaj posiadania uzasadnia jego zastosowanie.

W fazie drugiej następuje sporządzenie spisu inwentarza. Przepisy prawa upadłościowego nie określają skutków prawnych sporządzenia spisu. Większość przedstawicieli doktryny skłania się ku pogładowi, że nie ma on ani mocy dokumentu urzędowego, ani waloru orzeczenia lub czynności prawnej. Jest to spis z natury składników majątku upadłego, do których upadły posiada tytuł prawny. Spis inwentarza można zatem określić jako zdarzenie faktyczne, które należy traktować jako oświadczenie wiedzy. Pełni on rolę informacyjną, analityczną i sprawozdawczą, ale nie może zmienić statusu prawnego rzeczy. Umieszczenie danego składnika majątkowego w spisie inwentarza nie pozostaje jednak bez znaczenia dla dalszego biegu postępowania upadłościowego. Bezpośrednim skutkiem jest bowiem przyjęcie, że składniki majątkowe umieszczone w spisie wchodzi, wskutek ustalenia przez syndyka, w skład masy upadłości. Zachodzi zatem pytanie, czy w wypadku błędnego zakwalifikowania przez syndyka danego składnika majątkowego jako składnika masy upadłości dopuszczalne jest dokonanie przez niego wyłączenia z masy na wniosek uprawnionego, czy może to nastąpić wyłącznie w trybie art. 70 i n. p.u.n. poprzez zgłoszenie wniosku do sędziego – komisarza, lub w drodze powództwa. Kwestia ta nie była wprost przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, natomiast w doktrynie są prezentowane dwa przeciwstawne stanowiska – negujące możliwość wyłączenia danej rzeczy z masy upadłości z przez syndyka po sporządzeniu spisu inwentarza bez orzeczenia sędziego – komisarza lub orzeczenia sądu i drugie dopuszczające taką możliwość. Sąd Najwyższy w obecnym składzie przychylił się do drugiego

z zaprezentowanych stanowisk. Za jego przyjęciem przemawia przede wszystkim charakter prawny wpisu, a zwłaszcza fakt, że nie ma ono waloru orzeczenia lub czynności prawnej. Ujęcie w spisie inwentarza danego składnika stanowi oświadczenie wiedzy syndyka, że upadłemu w dniu ogłoszenia upadłości służyło do niego prawo majątkowe. Również pominięcie w spisie określonych przedmiotów lub praw nie niweczy praw upadłego, bowiem masa upadłości może się powiększyć o składniki w nim niewymienione, jeżeli postępowanie przeprowadzone w toku postępowania upadłościowego wykaże prawo upadłego do tych składników. Skoro syndyk ustala skład masy upadłości, to nie ulega wątpliwości, że na tym etapie postępowania może, na żądanie osoby uprawnionej, wyłączyć pewne składniki masy w wypadku stwierdzenia, że w dniu ogłoszenia upadłości nie były w posiadaniu upadłego i nie należały do jego majątku. Taką możliwość należy również dopuścić w okresie po sporządzeniu spisu inwentarza w sytuacji błędnego zakwalifikowania przez syndyka danej rzeczy lub praw majątkowego jako składnika masy upadłości z tym zastrzeżeniem, że dopuszczalne jest to wyłącznie w sytuacjach bezspornych i oczywistych, gdy nie ma żadnych wątpliwości, że indywidualnie oznaczone prawo do danego składnika majątkowego służy osobie trzeciej, a jego umieszczenie w spisie inwentarza było wynikiem błędu syndyka. Z treści bowiem art. 68 p.u.n. i art. 69 ust. 3 p.u.n. literalnie wynika, że jeżeli na podstawie ksiąg upadłego lub dokumentów bezspornych albo w wyniku oceny posiadania uprawnione jest ustalenie, że dane prawa majątkowe należą do osoby trzeciej i rzecz nie znajdowała się w posiadaniu upadłego, to nie podlegają one wciągnięciu do spisu. Zgodzić się należy z poglądem części przedstawicieli doktryny, że w takiej sytuacji oczywisty błąd syndyka nie powinien rodzić tak doniosłego skutku prawnego, jak konieczność wszczynania w każdym przypadku sformalizowanego postępowania o wyłączenie.

W niniejszej sprawie Syndyk masy upadłości dokonał ustalenia, że sporne przedmioty stanowiące przedmiot umów leasingu wchodzi w skład masy upadłości i ujął je w spisie inwentarza. W świetle powyższych rozważań brak było podstaw do takiego ustalenia, bowiem wprawdzie przedmioty leasingu były w posiadaniu upadłego w dacie ogłoszenia upadłości, ale posiadanie to nie było posiadaniem samoistnym, wobec czego nie znajdował zastosowania art. 69 ust. 3 p.u.n.,

zaś ponieważ prawo własności tych przedmiotów pozostawało przy leasingodawcy, zatem nie należały one do upadłego w rozumieniu art. 62 p.u.n. O obowiązku ujęcia tych przedmiotów w spisie inwentarza nie może przesądzać fakt ich umieszczenia w wykazie środków trwałych w księgach upadłego, skoro obowiązek wpisania w księgach aktywów będących własnością innych jednostek, oddanych korzystającemu do używania, nakłada ustawa o rachunkowości w art. 3 ust. 4. Do masy upadłości mogło wejść jedynie prawo korzystania z rzeczy będące wierzytelnością wynikającą z umowy leasingu, oraz prawo zakupu przedmiotu leasingu po wygaśnięciu umowy. Syndyk masy upadłości, zarówno zgodnie z ustawą z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr. 123 poz. 850), jak i poprzedzającym tę ustawę rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 1998 r. w sprawie szczególnych kwalifikacji oraz warunków wymaganych od kandydatów na syndyków (Dz. U. Nr 55, poz. 359) musiał posiadać wiedzę zarówno z zakresu ekonomii, finansów, zarządzania jak i prawa, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów dotyczących postępowania upadłościowego. Wymóg działania przez syndyka z należytą starannością przewiduje także przepis art. 179 p.u.n., przy czym przez należytą staranność należy rozumieć staranność ogólnie wymaganą w stosunkach danego rodzaju (art. 355 § 1 i 2 k.c.). Mając na uwadze zawodowy charakter działalności i podwyższone wymagania odnośnie kwalifikacji uznać trzeba, że syndyk jest profesjonalistą, którego obciąża podwyższony stopień staranności w wykonywaniu obowiązków. Aczkolwiek syndyk masy upadłości podlega sędziemu komisarzowi, to wykonywanie tej funkcji charakteryzuje się znacznym stopniem samodzielności i niezależności w wykonywaniu kompetencji określonych ustawowo. Zważywszy na powyższe wymagania odnośnie jego kwalifikacji, zakres uprawnień ustawowych w zakresie ustalania składu masy upadłości oraz na sprawowanie przez syndyka zarządu majątkiem upadłego nie może być wątpliwości, że wiedza odnośnie konstrukcji prawnej umowy leasingu należy do zakresu wiedzy podstawowej i koniecznej. Stąd zaliczenie przedmiotów umów leasingu w skład masy upadłości w sytuacji, gdy już w dniu 13 grudnia syndyk otrzymał pisma leasingodawcy zawierające wypowiedzenie umów leasingu i nie kwestionował w toku procesu swej wiedzy co do statusu prawnego przedmiotów leasingu w chwili sporządzania spisu

inwentarza, było oczywiście wadliwe. Nie zmienia tej oceny miesięczny termin na złożenie spisu inwentarza przewidziany w art. 306 p.u.n., bowiem syndyk przyjmując tę funkcję ma świadomość obowiązujących go przepisów prawa upadłościowego i musi się liczyć z wykonaniem swych obowiązków w ustawowym terminie. O ile uzasadnione jest włączenie przez syndyka do spisu inwentarza tych rzeczy, co do których brak jest stanowczych informacji i istnieją wątpliwości co do ich statusu prawnego, o tyle w niniejszej sprawie takich wątpliwości nie było co do rzeczy stanowiących przedmiot umów leasingu. Uchybienie to, aczkolwiek istotne z punktu widzenia prawidłowego wykonania obowiązków przez Syndyka, nie pozostaje jednak w związku przyczynowym ze szkodą i nie może rodzić odpowiedzialności odszkodowawczej wywodzonej z faktu nie wydania przedmiotów umów. Powoda wiązał bowiem z upadłym stosunek obligacyjny, w którego konsekwencji upadłemu służyło prawo korzystania z przedmiotu leasingu oraz prawo wykupu rzeczy, wchodzące do masy upadłości, a zatem zasadniczo, do czasu zakończenia trwania umowy na Syndyku nie ciążył obowiązek zwrotu. Z tego względu nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 160 ust. 3 w zw. z art. 68 ust. 1 i art. 69 ust. 1 i 3 p.u.n.

Co do zasady należy podzielić pogląd Sądu Apelacyjnego w kwestii oceny stanowiska Syndyka co do możliwości wypowiedzenia umów leasingu przez leasingodawcę. Umowa leasingu jest umową wzajemną, ale w sposób szczególny uregulowaną co do możliwości jej wypowiedzenia w art. 114 p.u.n., który stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 98 p.u.n. Ogłoszenie upadłości korzystającego z rzeczy zasadniczo nie wpływa na byt tej umowy – trwa ona nadal. Artykuł 114 p.u.n. daje syndykowi szczególne uprawnienie do wypowiedzenia umowy, niezależne od rozwiązań umownych i kodeksowych. Nie dotyczy on natomiast uprawnień leasingodawcy, który może skorzystać zarówno z rozwiązań przewidzianych przepisami kodeksu cywilnego, jak i postanowieniami umowy. Ograniczenia wypowiedzenia umowy leasingu przez leasingodawcę w toku postępowania upadłościowego nie można wywieść ani z treści art. 84 p.u.n. w brzmieniu obowiązującym w dacie ogłoszenia upadłości, ani z art. 90 lub 98 p.u.n. W wypadku skutecznego wypowiedzenia umów przez leasingodawcę, na syndyku spoczywa obowiązek wydania przedmiotu leasingu. Sąd Apelacyjny

nie odniósł się do kwestii skuteczności wypowiedzenia umów poprzestając na konstatacji, że wątpliwości Syndyka co do możliwości wypowiedzenia umowy leasingu po ogłoszeniu upadłości nie mogły być potraktowane jako oczywiście bezzasadne w świetle orzeczenia sędziego – komisarza oraz wyroku Sądu Rejonowego. Mieć należy na uwadze, że istotnie sędzia komisarz podzielił stanowisko Syndyka w tym przedmiocie, co może stanowić okoliczność uzasadniającą ocenę, że wykładnia przepisów prawa upadłościowego i naprawczego w tym zakresie nie była jednoznaczna i wątpliwość pozwanego nie była oczywiście bezzasadna. Aprobująca decyzja sędziego komisarza co do zasady nie wyłącza wprawdzie odpowiedzialności syndyka, ale może być jedną z przesłanek jej wyłączenia. Powód dochodzi odszkodowania za szkodę poniesioną wskutek niewydania mu przedmiotów leasingu w roku 2008, a zatem także w okresie, w którym zapadł nieprawomocny wyrok Sądu Rejonowego nakazujący pozwanemu wydanie części przedmiotów leasingu wskutek uznania dwóch umów nr 01/12/2006 i nr 03/12/2006 za skutecznie wypowiedziane. Rozważenia zatem wymagało, czy w tym zakresie i na tym etapie postępowania, zważywszy na motywy tego Sądu, można pozwanemu przypisać zawinienie w wykonywaniu obowiązku zwrotu przedmiotów leasingu.

2. Jak wskazano wyżej, przepis artykułu 114 daje syndykowi szczególne uprawnienie do wypowiedzenia umowy, niezależne od rozwiązań umownych i kodeksowych. Aczkolwiek niezbędna jest zgoda sędziego – komisarza, wypowiedzenie umowy jest autonomiczną decyzją syndyka, który ocenia jej przydatność z punktu widzenia interesów masy upadłości i postępowania upadłościowego. Odpowiedzialność odszkodowawczą mogłaby uzasadniać wadliwa ocena tej przydatności w sytuacji, gdy przedmioty leasingu finansowego nie są potrzebne do prowadzenia działalności przedsiębiorstwa upadłego, a nawet są zbędne i brak jest funduszy na pokrycie opłat, a w konsekwencji nie mogą się zrealizować przesłanki wykupu przedmiotów leasingu lub wykup ten jest dla masy upadłości zbędny. Sam fakt nie uiszczania opłat leasingowych nie jest wystarczającą przesłanką, bowiem w takim wypadku zaspokajanie leasingodawcy następuje w pierwszej kategorii z bieżących wpływów (art. 230, art. 342 ust. 1 pkt 1 i art. 343 p.u.n.). Natomiast gdy przedmiot leasingu jest zbędny dla masy upadłości

i jej fundusze nie pozwalają na pokrycie opłat, to szkodę może ponieść nie tylko masa upadłości wskutek jej uszczuplenia poprzez powstanie zobowiązania z tytułu opłat, ale również leasingodawca zarówno w postaci mniejszego zaspokojenia z masy upadłości, jak i utraconych korzyści wskutek nie wydania przedmiotu leasingu, który pozostaje jego własnością i z którego nie może korzystać aż do wyekspirowania umowy mimo, że jej cel nie zostanie nigdy osiągnięty. Za błędne należy uznać stanowisko Sądu Apelacyjnego, że kwestia ta pozostaje bez znaczenia dla oceny roszczenia powoda. Wypowiedzenie umowy leasingu jest uprawnieniem syndyka, ale prawidłowość skorzystania lub nie skorzystania z tego uprawnienia podlega ocenie w kontekście należytej staranności wykonania spoczywających na nim obowiązków. W zależności od sytuacji faktycznej uprawnienie to może stać się obowiązkiem syndyka z uwagi na obowiązek prawidłowego zarządu masą upadłości i właściwą realizację celów postępowania upadłościowego. W konsekwencji, w świetle art. 160 ust. 3 p.u.n. odpowiedzialność odszkodowawczą syndyka w stosunku do leasingodawcy może rodzić zaniechanie skorzystania z uprawnienia do wypowiedzenia umowy leasingu finansowego na podstawie art. 114 ust. 1 p.u.n. Ponieważ Sąd Apelacyjny pominął analizę przesłanek odpowiedzialności pozwanego w tym zakresie zasadny jest zarówno zarzut naruszenia przepisów postępowania - art. 392 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c., jak i przepisów prawa materialnego tj. art. 160 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 415 k.c. oraz art. 160 ust. 3 w zw. z art. 114 ust. 1 p.u.n. i art. 355 § 1 i 2 k.c.

Uznając skargę kasacyjną za uzasadnioną orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c.